

Ajatuksia kuntataloudesta

Kempele, seminaari 14.10.2024, johtava konsultti Jussi Sallinen

Talous

Suomella riittää taloushuolia, mutta EK uskoo parempaan – Sami Pakarinen: "Käänte on jo meneillään"

Yritysten kasvanut luottamus lupaa hyvää taloudelle, mutta kuluttajien pelot eivät ole hellittäneet.

0:40

MIKKO ASUNTA, ANTTI PARVIALA

29.7.17:34

Kuuntele juttu 5:30

Onko Suomen talous kääntymässä vai ei?

Viime kuukaudet ovat tarjoilleet ristiriitaisia uutisia Suomen talouden tilasta. Keväällä yllättivät odotettua paremmat talousluvut, ja kesäkuussa Suomen Pankki ennakoi hidasta käännettä kohti parempaa.

Kempele valtuustoseminaari 14.10.2024

Suhdanteen pohjakosketus on käsillä

— Tuotannon suhdannekuvaaja
— Bruttokansantuotteen volyyymi, neljännesvuositiipito
— Tuotannon suhdannekuvaajan trendi

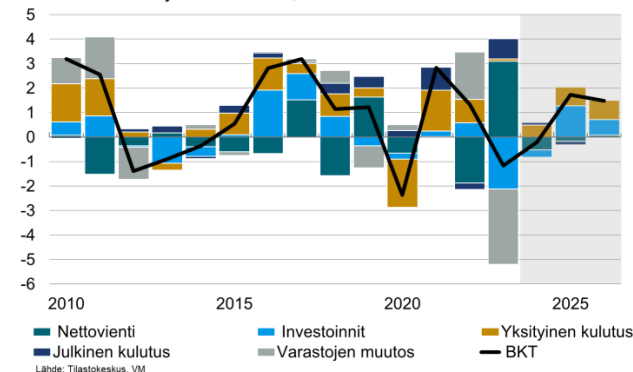
- Neljännesvuositilinpidon ennakkotietojen mukaan BKT kasvoi toisella neljänneksellä 0,4 % edellisestä neljänneksestä
- Tuotannon suhdannekuvaaja kääntyi kesäkuussa hienoiseen kasvuun
- Ennakolliset luvut viittaisivat suhdanteen pohjakosketuksen olevan käsillä

Taantuman pohja on ohitettu

- Suomen talous on kasvanut hieman koko alkuvuoden. Talouskasvu vahvistuu loppuvuonna.
- Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku vauhdittavat kulutusta.
- Rakentamisen toipuminen ja energiasiirtymä lisää investointeja.
- Sopeuttamistoimet heikentävät kysyntää.

	2023	2024	2025	2026
BKT, %-muutos	-1,2	-0,2	1,7	1,5

Suomen BKT ja kysyntäerät vuosimuutos ja kontribuutio, %

Kuntien talous – näkymät heikkenevät laajasti

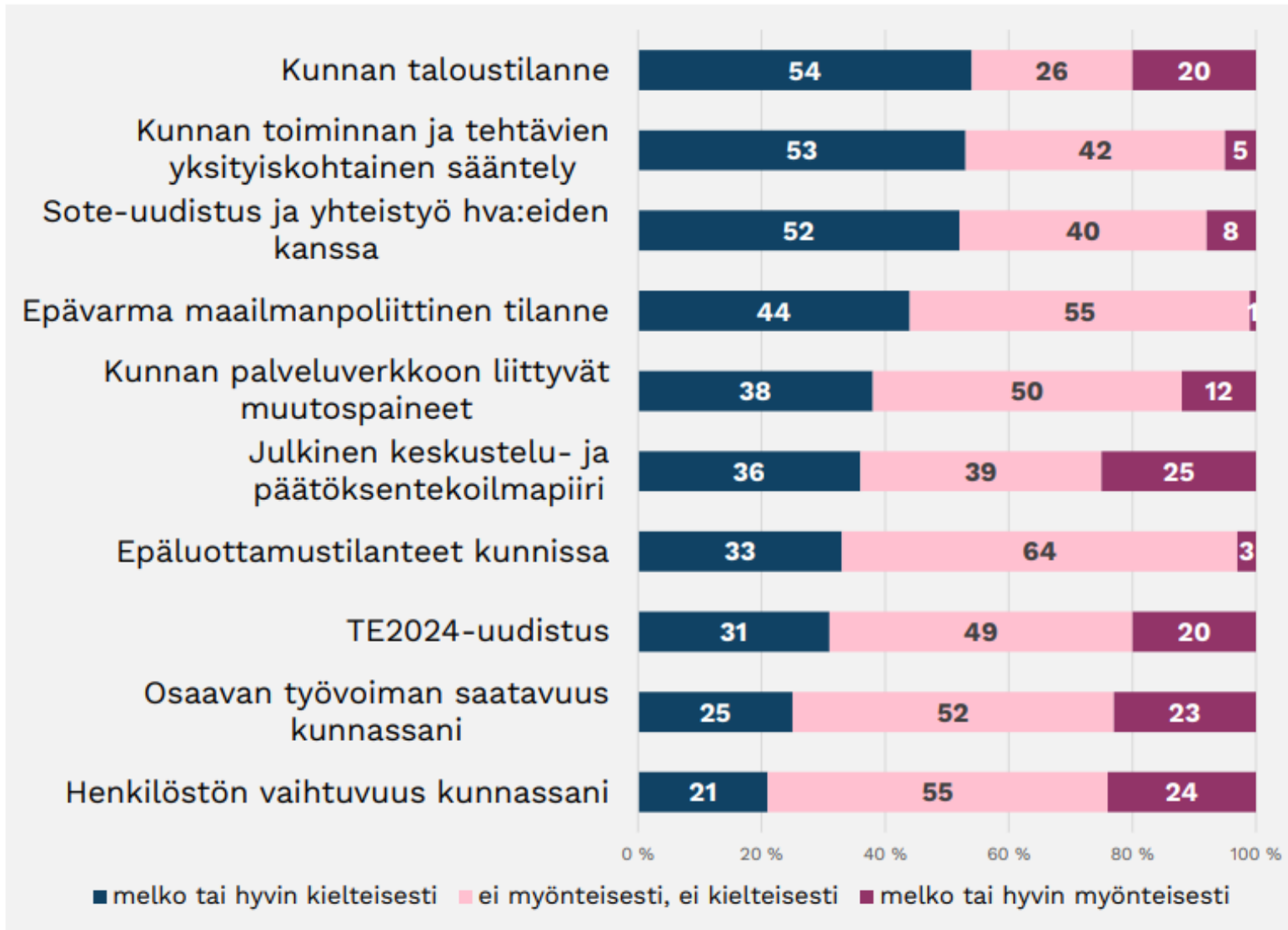
Painelaskelma, mrd. euroa, velkatasapaino	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Erotus 2017-2022	Erotus 2023-2028
Toimintakate	-30,27	-31,13	-32,17	-34,30	-14,24	-14,94	-16,27	-16,85	-17,59	-18,28	-18,95	-19,65	-6,26	-4,04
Tulovero-% (kuntien ka)	20,70	20,79	20,84	20,86	8,39	8,55	8,55	8,55	8,55	8,55	8,55	8,55	0,33	0,16
Tulovero	19,11	20,09	20,56	21,61	10,20	9,66	10,11	10,60	11,00	11,39	11,81	12,23	2,84	1,19
Yhteisövero	1,90	1,95	2,84	3,03	2,05	1,73	1,72	1,83	1,94	1,99	2,05	2,11	1,14	-0,06
Kiinteistövero	1,86	1,74	1,96	2,08	2,18	2,38	2,37	2,42	2,46	2,50	2,55	2,59	0,35	0,33
Valtionosuus	8,60	10,96	10,02	10,69	3,61	3,36	3,90	3,99	4,11	4,42	4,52	4,61	2,23	0,81
Verorahoitus	31,47	34,74	35,38	37,41	18,04	17,12	18,10	18,83	19,50	20,31	20,92	21,54	6,56	2,27
Rahoitus	0,55	0,46	0,57	0,33	0,42	0,26	0,16	0,11	0,06	0,04	0,02	-0,00	-0,12	-0,38
Vuosikate	1,75	4,07	3,78	3,44	4,22	2,45	1,99	2,09	1,97	2,08	1,99	1,90	0,17	-2,14
Negatiivisia kpl	63	2	6	11	13	16	30	32	47	48	66	86	7	35
Negatiiviset yht.	-0,09	-0,00	-0,00	-0,01	-0,01	-0,01	-0,03	-0,03	-0,05	-0,05	-0,08	-0,12	-0,01	-0,04
Poistot	2,30	2,39	2,40	2,45	2,49	2,42	2,47	2,57	2,65	2,64	2,64	2,64	0,25	0,15
Tulos	-0,13	1,57	1,38	1,11	1,58	0,25	-0,44	-0,47	-0,68	-0,57	-0,65	-0,75	-0,06	-2,15
Nettoinvestoinnit	2,73	3,31	2,85	2,07	3,68	4,28	4,62	4,52	2,62	2,63	2,64	2,65	-0,30	-1,05
Lainakanta	18,38	18,98	19,06	18,62	18,72	20,87	23,78	26,74	27,90	28,90	30,04	31,29	2,54	10,18
Rahavarat	5,06	6,45	3,27	3,37	2,67	2,74	2,84	2,96	3,09	3,22	3,37	3,53	-1,80	0,55
Taseen jäämä	11,09	12,58	13,85	14,92	16,50	16,75	16,31	15,84	15,16	14,60	13,95	13,20	3,61	-1,90
Negatiivisia kpl	54	25	12	16	13	23	32	46	61	80	108	124	-5	67
Negatiiviset yht.	-0,25	-0,08	-0,07	-0,09	-0,05	-0,07	-0,11	-0,19	-0,41	-0,77	-1,29	-2,00	-0,02	-0,72

FCG painelaskelma 25.9.2024, sisältää kuntien tilinpäätösennusteet 2024.

Vuosittainen rahoitustarve katettu velalla

Monet ajankohtaiset asiat vaikuttavat kuntajohtajien työhyvinvointiin.

Vastausten %-jakaumat asteikolla 1=vaikuttaa erittäin kielteisesti, 5=vaikuttaa erittäin myönteisesti. (N=181-186)

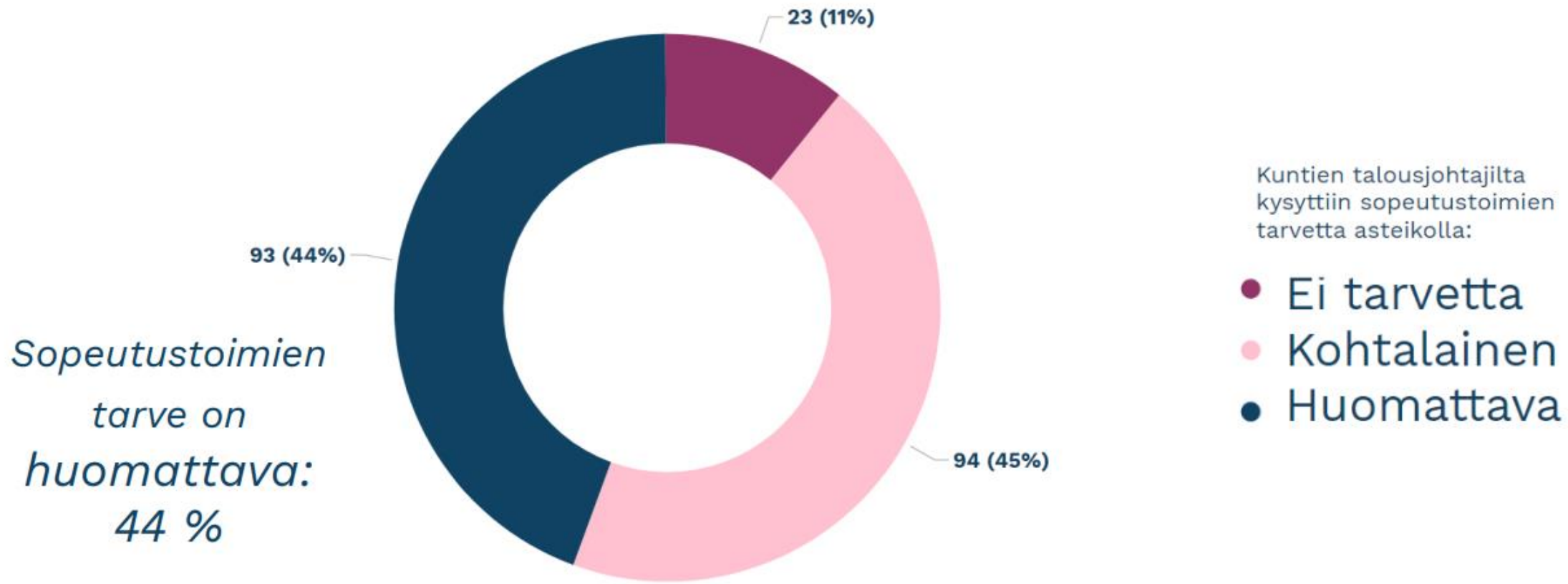
Kuntajohtajien omaan työhyvinvointiin kielteisimmin vaikuttavat tekijät:

1. Kunnan taloustilanne (54%)
2. Kunnan toiminnan ja tehtävien yksityiskohtainen sääntely (53%)
3. Sote-uudistus ja yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa (52%)

Kuntajohtajien omaan työhyvinvointiin vähiten vaikuttavat ajankohtaiset asiat (% neutraalisti suhtautuvia):

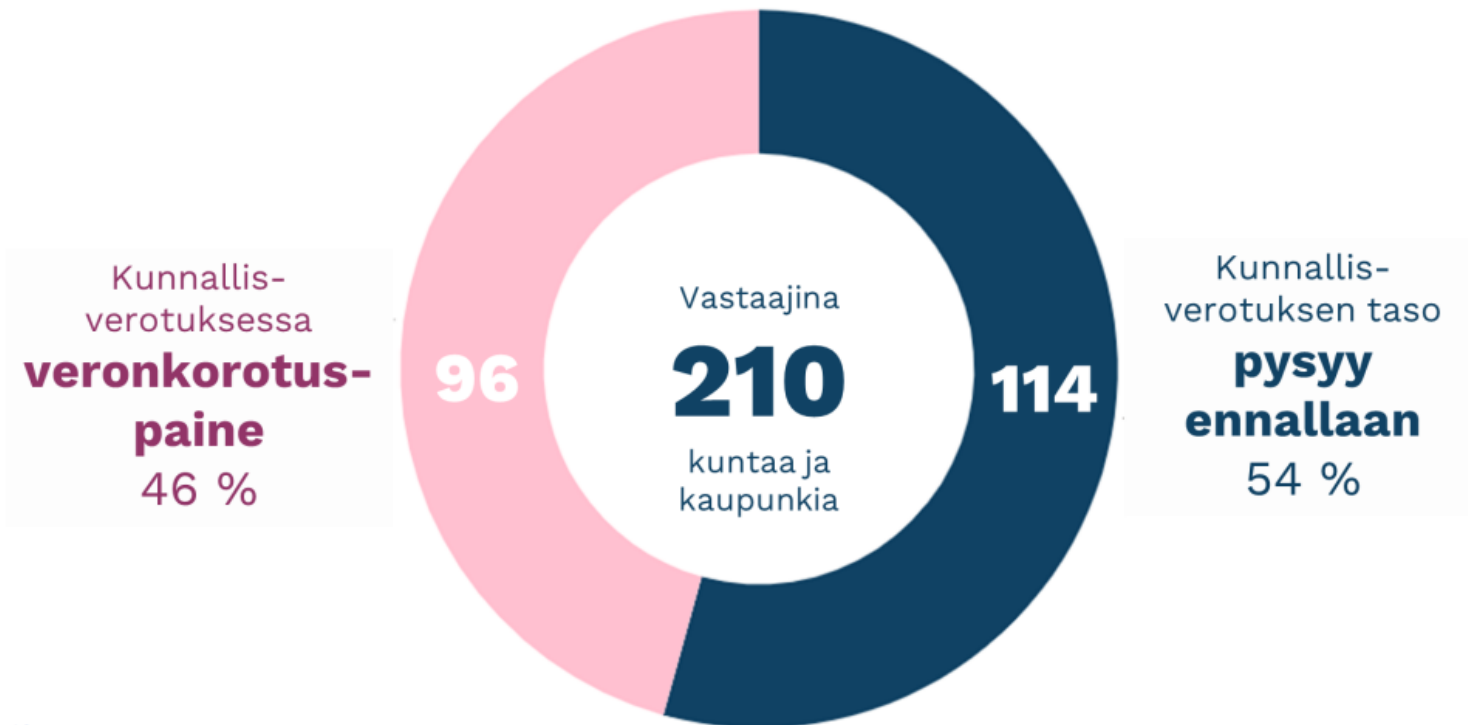
- Epävarmuustilanteet kunnissa (64%)
- Epävarma maailmanpoliittinen tilanne (55%)
- Henkilöstön vaihtuvuus kunnassani (55%)
- Osaavan työvoiman saatavuus kunnassani (52%)
- Kunnan palveluverkkoon liittyvät muutospainet (50%)

Heikentyvä talous on lisännyt kunnissa huomattavien sopeutustoimien tarvetta

Kuntaliiton Talousbarometri julkaistiin 29.8.2024

Joka toisessa kunnassa on paine veronkorotuksiin vuonna 2025

**Kuntaliiton
Talousbarometri,**
syksy 2024

- Vastaajina Manner-Suomen kuntien talousjohtajat
- Vastausmäärä 210/293
- Kyselyssä tiedusteltiin näkemyksiä talouden tilasta, talousodotuksista, sopeutustoimien tarpeesta ja kunnallisveroprosentin korotuspaineesta

Mitä kuntatalouden menokasvun taustalla?

- Sote-uudistuksen tarkoituksena oli helpottaa kuntien taloudellista tilannetta sote-menojen siirryttyä hyvinvointialueiden vastuulle, mutta 2024 talousarvioiden perusteella kuntien talousnäkymät heikkenevät nopeasti.
- Vuonna 2023 negatiivisen vuosikatteen kuntia on vain muutama, mutta taloussuunnittelukauden loppua kohden määrä nousee merkittävästi ilman toimenpiteitä.
- Kuntien heikentyvän talouden taustalla monia yhtäaikaisia syitä:
 - Verohäntien poistuminen ja sote-siirtolaskelmien tarkentumisesta aiheutuneet valtionosuuksien leikkaukset
 - Talouskasvun vaimeus -> vaikutukset verotuloihin, työllisyyteen, kuntien rahoittamiin työmarkkinatuen menoihin
 - Henkilöstökustannusten kasvu -> Palkkaratkaisu 2022-2025, työvoimapula
 - Inflaatio ja korkojen nousu -> hintatason (ostopalvelut) ja korkotason nousu
 - Sivistystoimessa mm. varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousu ja maksutuottojen vähentyminen, oppilaiden tehostetun ja erityisen tuen sekä valmistavan koulutuksen tarpeen kasvu
 - Investointien sekä niihin liittyvien ylläpitokustannusten kasvu – palveluverkon uudistamistarpeet, purkukustannukset, 2026-2027 ”kiinteistösunami”

Kuntien kustannukset kasvaneet myös soten taustalla

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kasvu 2018–2023	
Nettokäyttökustannus, 1000 €, Manner-Suomen kunnat yhteensä								
Varhaiskasvatus	2 840 283	2 963 472	2 953 712	3 095 052	3 289 647	3 520 271	679 988	23,9 %
Esiopetus ja perusopetus	5 360 074	5 597 345	5 631 300	5 897 120	6 188 322	6 451 657	1 091 583	20,4 %
Lukiokoulutus	640 197	660 300	664 965	717 579	775 068	801 289	161 092	25,2 %
Muu opetustoimi	216 476	221 426	215 372	229 078	234 216	237 111	20 635	9,5 %
Liikunta ja ulkoilu	597 335	620 603	654 664	713 617	729 935	781 736	184 401	30,9 %
Nuorisotoiminta	182 676	188 954	184 599	190 794	203 002	216 078	33 402	18,3 %
Kulttuuri	729 955	751 857	744 552	748 314	801 906	828 145	98 190	13,5 %
Muut palvelut	1 703 247	1 719 061	1 872 245	1 827 163	2 001 601	2 155 676	452 429	26,6 %
Yleishallinto ja vaalit	546 326	526 825	534 054	524 002	503 402	564 985	18 659	3,4 %
Yhteensä:	12 816 569	13 249 843	13 455 463	13 942 718	14 727 097	15 556 948	2 740 379	21,4 %
Kasvut edellisestä vuodesta, %								
Varhaiskasvatus	5,4 %	4,3 %	-0,3 %	4,8 %	6,3 %	7,0 %		
Esiopetus ja perusopetus	3,6 %	4,4 %	0,6 %	4,7 %	4,9 %	4,3 %		
Lukiokoulutus	1,9 %	3,1 %	0,7 %	7,9 %	8,0 %	3,4 %		
Muu opetustoimi	-0,2 %	2,3 %	-2,7 %	6,4 %	2,2 %	1,2 %		
Liikunta ja ulkoilu	4,4 %	3,9 %	5,5 %	9,0 %	2,3 %	7,1 %		
Nuorisotoiminta	2,0 %	3,4 %	-2,3 %	3,4 %	6,4 %	6,4 %		
Kulttuuri	3,4 %	3,0 %	-1,0 %	0,5 %	7,2 %	3,3 %		
Muut palvelut	1,2 %	0,9 %	8,9 %	-2,4 %	9,5 %	7,7 %		
Yleishallinto ja vaalit	0,1 %	-3,6 %	1,4 %	-1,9 %	-3,9 %	12,2 %		
Yhteensä:	3,4 %	3,4 %	1,6 %	3,6 %	5,6 %	5,6 %		

- Oheinen tarkastelu osoittaa, kuinka myös kuntien muut kuin sotesta aiheutuneet menot ovat kasvaneet merkittävästi vuosien 2018-2023 aikana
- Eurojen valossa etenkin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja muiden palveluiden kustannuskasvu on ollut huomattavan suurta
- Muiden palveluiden kasvussa näkyvät ostopalveluiden ja materiaalien kallistuminen, lumiset talvet, hiljentynyt tonttikauppa

Tehostetun ja erityisen tuen tarpeen kasvu

- Sivistystoimen menopainetta on lisännyt mm. tehostettua tai erityistä tukea saaneiden oppilaiden määrän merkittävä kasvu
 - Vuonna 2022 tehostettua tai erityistä tukea sai kaikista oppilaista jo neljännes, kun 10 vuotta aiemmin ainoastaan 13 %
 - Erityisesti tehostetun tuen oppilaiden osuus on ollut kasvussa
- Hankerahoilla on panostettu tukeen -> tuleeko pysyvä menoerä?

Lähde: Tilastokeskus	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
KAIKKI OPPILAAT YHTEENSÄ	541 931	539 545	540 477	542 932	546 065	550 236	556 742	560 503	564 100	566 572	562 357	571 460
TEHOSTETTUA TAI ERITYISTÄ TUKEA SAANEET OPPILAAT	62 037	68 424	74 667	79 926	85 865	90 479	97 404	105 107	113 435	120 397	128 888	134 721
ERITYISTÄ TUKEA SAANEET OPPILAAT YHTEENSÄ	44 081	41 016	39 634	39 420	40 007	41 037	43 124	45 432	48 197	51 086	53 076	55 544
TEHOSTETTUA TUKEA SAANEITA OPPILAITA YHTEENSÄ	17 956	27 408	35 033	40 506	45 858	49 442	54 280	59 675	65 238	69 311	75 812	79 177
TEHOSTETTUA TAI ERITYISTÄ TUKEA SAANEET OPPILAAT	11 %	13 %	14 %	15 %	16 %	16 %	17 %	19 %	20 %	21 %	23 %	24 %
ERITYISTÄ TUKEA SAANEET OPPILAAT YHTEENSÄ	8 %	8 %	7 %	7 %	7 %	7 %	8 %	8 %	9 %	9 %	9 %	10 %
TEHOSTETTUA TUKEA SAANEITA OPPILAITA YHTEENSÄ	3 %	5 %	6 %	7 %	8 %	9 %	10 %	11 %	12 %	12 %	13 %	14 %

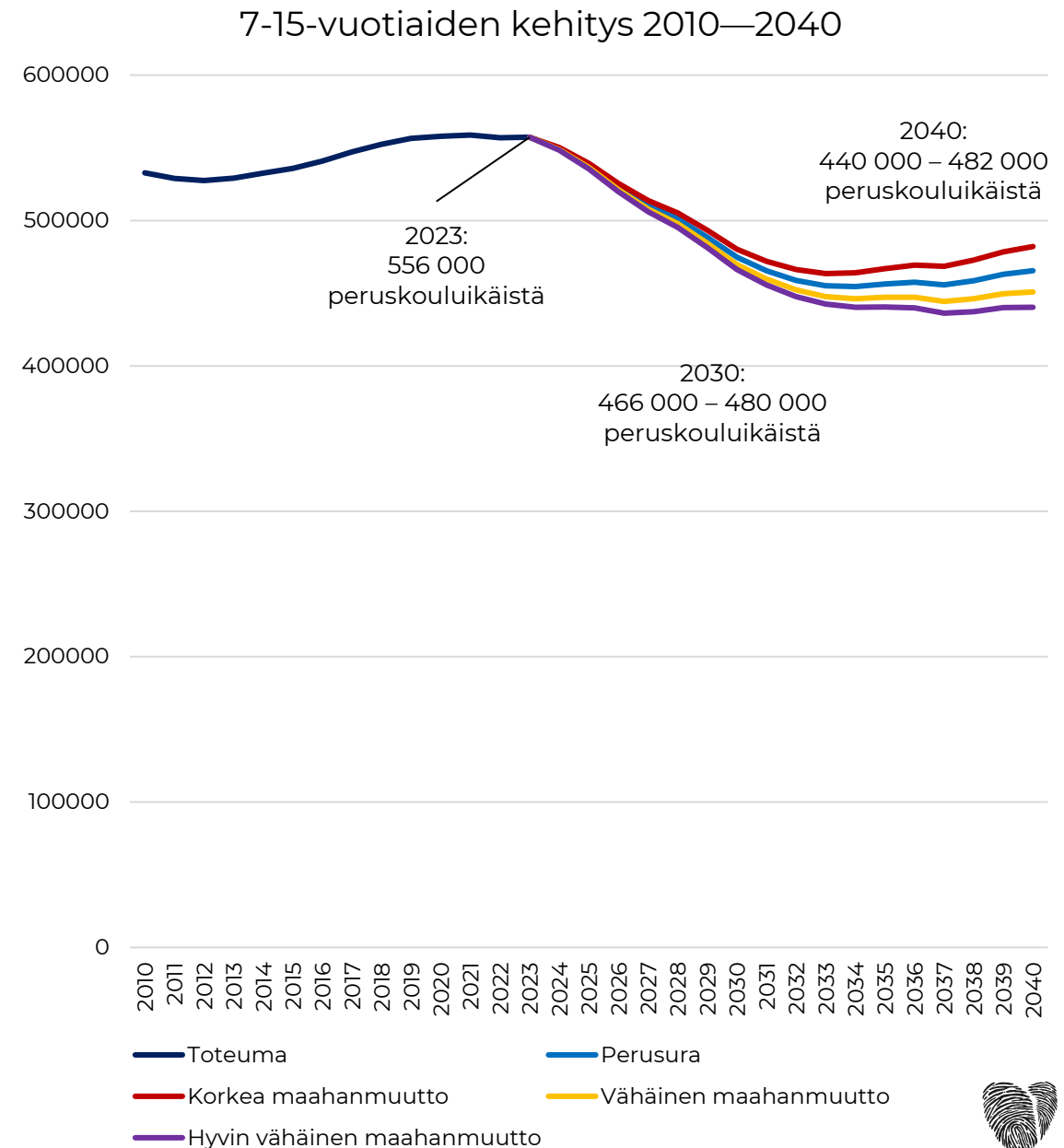
Perusopetus, tukipäätökset

Tukipäätökset perusopetuksessa, %	Kempele	Raisio	Lempäälä	Pirkkala	Vihti	Laukaa	Liminka	Koko maa
Oppilaita perusopetuksessa	2 969	2 426	3 421	2 594	3 382	2 873	2 119	524 693
TEHOSTETTUA TUKEA SAANEITA OPPILAITA YHT.	16 %	16 %	16 %	14 %	21 %	16 %	16 %	16 %
Tehostettu tuki sisältäen osa-aikaista erityis-	11 %	11 %	11 %	11 %	21 %	14 %	11 %	13 %
Tehostettu tuki sisältäen tukiovetusta	6 %	7 %	10 %	10 %	15 %	7 %	6 %	8 %
Tehostettu tuki sisältäen avustajapalveluita	1 %	4 %	10 %	3 %	0 %	2 %	2 %	5 %
Tehostettu tuki sisältäen tulkitsemispalveluita	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Tehostettu tuki sisältäen erityisiä apuvälineitä	0 %	0 %	2 %	0 %	0 %	1 %	3 %	1 %
ERITYISTÄ TUKEA SAANEET OPPILAAT YHTEENSÄ	6 %	12 %	9 %	6 %	15 %	8 %	9 %	11 %
Erityinen tuki sisältäen osa-aikaista erityis-	3 %	6 %	5 %	2 %	3 %	3 %	5 %	5 %
Erityinen tuki sisältäen tukiovetusta	2 %	3 %	6 %	2 %	6 %	2 %	2 %	4 %
Erityinen tuki sisältäen avustajapalveluja	1 %	6 %	7 %	3 %	1 %	4 %	4 %	6 %
Erityinen tuki sisältäen tulkitsemispalveluja	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Erityinen tuki sisältäen erityisiä apuvälineitä	0 %	0 %	2 %	1 %	1 %	1 %	3 %	1 %
TEHOSTETTU JA ERITYINEN TUKI YHTEENSÄ	22 %	29 %	25 %	20 %	36 %	24 %	24 %	27 %

Maahanmuutto Ei pelasta koululaisikäluokkia romahdukselta

Kuviossa on tarkasteltu peruskouluikäisten kehitystä vuosien 2010–2040 aikaan eri maahanmuuton skenaarioissa.

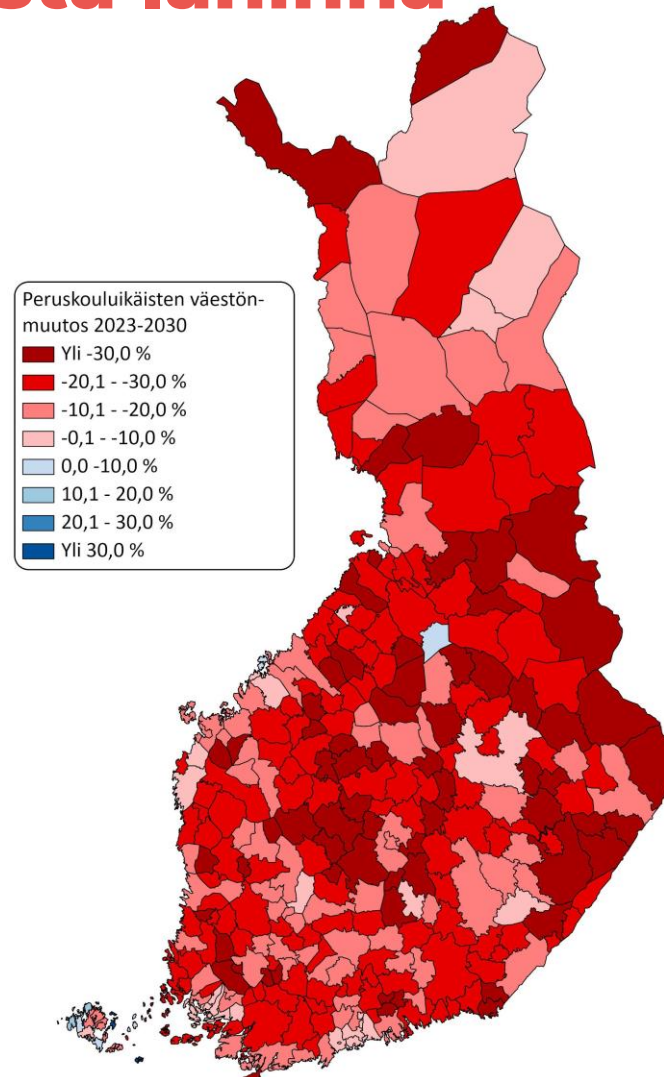
- » **Syntyvyyden voimakas lasku 2010-luvulla johtaa lähes väijäämättömään peruskouluikäisten määrän romahdukseen 2020-luvulla.** Koska jo syntyneet poikkeuksellisen pienet ikäkohortit siirtyvät alakouluun vuoteen 2031 asti ja yläkouluun vuoteen 2037 asti, tuleva syntyvyyden kehitys vaikuttaa vasta 2030-luvulla peruskoululaisten määrään.
- » **Vuoteen 2030 mennessä peruskoululaisten määrä vähenee noin 80 000 henkilöllä** (skenaarioittain 76 000 – 91 000 henkilöä). Ilman syntyvyyden merkittävää nousua peruskouluikäisten määrä on yhä vuonna 2040 hyvin merkittävästi nykyistä matalampi, eli koululaisten määrä uhkaa jäädä pysyvästi nykyistä matalammalle tasolle.
- » **Lähivuosien maahanmuutto ei pelasta peruskoulua oppilasmäärän romahdukselta.** Vaikka Suomi saisi noin 35 000 henkilöä muuttovoittoa ulkomailta joka vuosi 2020-luvulla, peruskoululaisten määrä putoaa yhä 76 000 henkilöllä. **Pitkällä aikavälillä maahanmuutolla on kuitenkin merkitys lasten ryhmien kehitykseen:** korkeampi maahanmuuton taso alkaa elvyttämään lasten ikäryhmien kokoa 2030- ja 2040-luvulla. Nykytason saavutus vaatii kuitenkin lähes varmasti syntyvyyden kasvua.
- » **Huomionarvoisesti erittäin pienet ikäkortit siirtyvät työvoimaan 2040-luvulla, tuottaen merkittävää supistumispainetta työikäiseen väestöön ja työvoiman tarjontaan.**

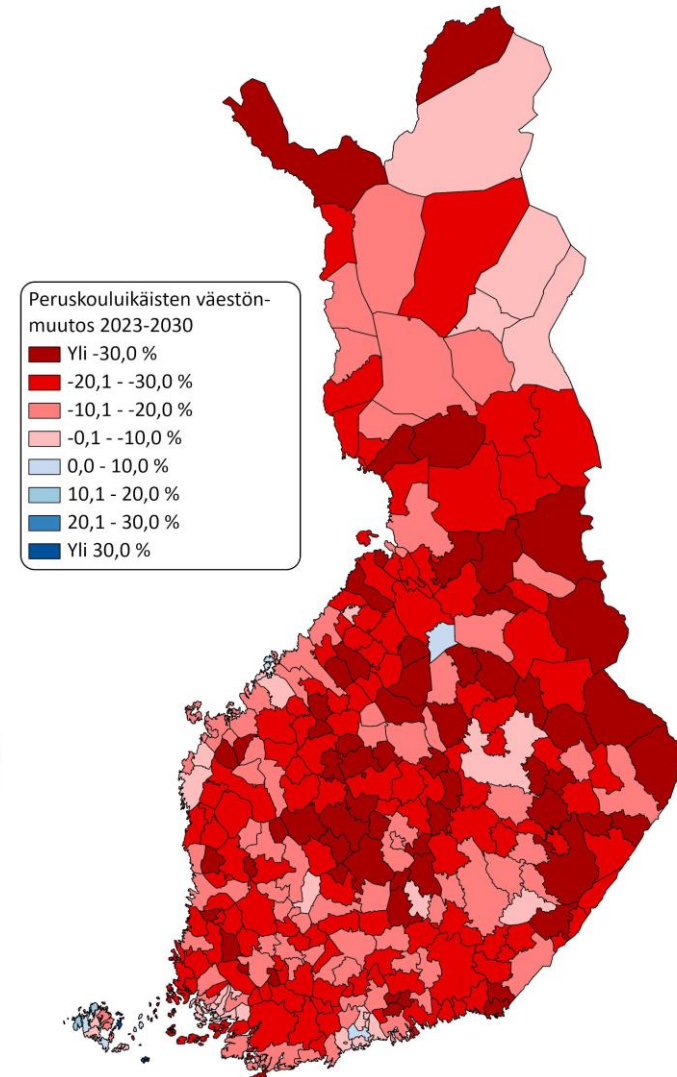
Maahanmuutto paikkaa syntyvyyden supistumista lähinnä pääkaupunkiseudulla

Kartoissa on kuvattu kuntatason peruskouluikäisten muutosta 2020-luvulla perusura ja korkea maahanmuutto – skenaarioissa.

- » **Vaikka syntyvyys laski käytännössä kaikissa kunnissa, laskun vaikutus vaihtelee muun väestönkehityksen erojen takia.** Peruskouluikäisten määrä vähenee hillitysti kasvavissa suurissa kaupungeissa, sillä maahanmuutto ja maan sisäinen muuttoliike on kompensoinut syntyvyyden laskua. Käänteisesti osassa kuntia peruskouluikäisten määrä jopa puolittuu, sillä samaan aikaan supistunut syntyvyys ja hedelmällisessä iässä oleva väestö johtaa erittäin voimakkaaseen supistumiskiarteeseen.
- » **Korkeampi maahanmuuton taso ei muuta juuri yhdenkään kunnan kokonaiskuvaa peruskouluikäisten kehityksestä.** Lähinnä suurimmilla kaupunkiseuduilla ja etenkin pääkaupunkiseudulla maltillinen supistuminen voi kääntyä merkityksettömäksi supistumiseksi.
- » **Lähinnä merkittävästi maahanmuuttoa saavissa kunnissa voidaan odottaa lasten määrän elpymistä pitkällä aikavälillä ilman syntyvyyden kasvua.** Kunnissa joihin kohdistuu vain vähän maahanmuuttoa tai jotka menettävät suuren osan maahanmuuttajista lasten ikäryhmien kehitys uhkaa jäädä pysyvästi negatiiviseksi.

**Perusura
-skenaario 2023—2030**

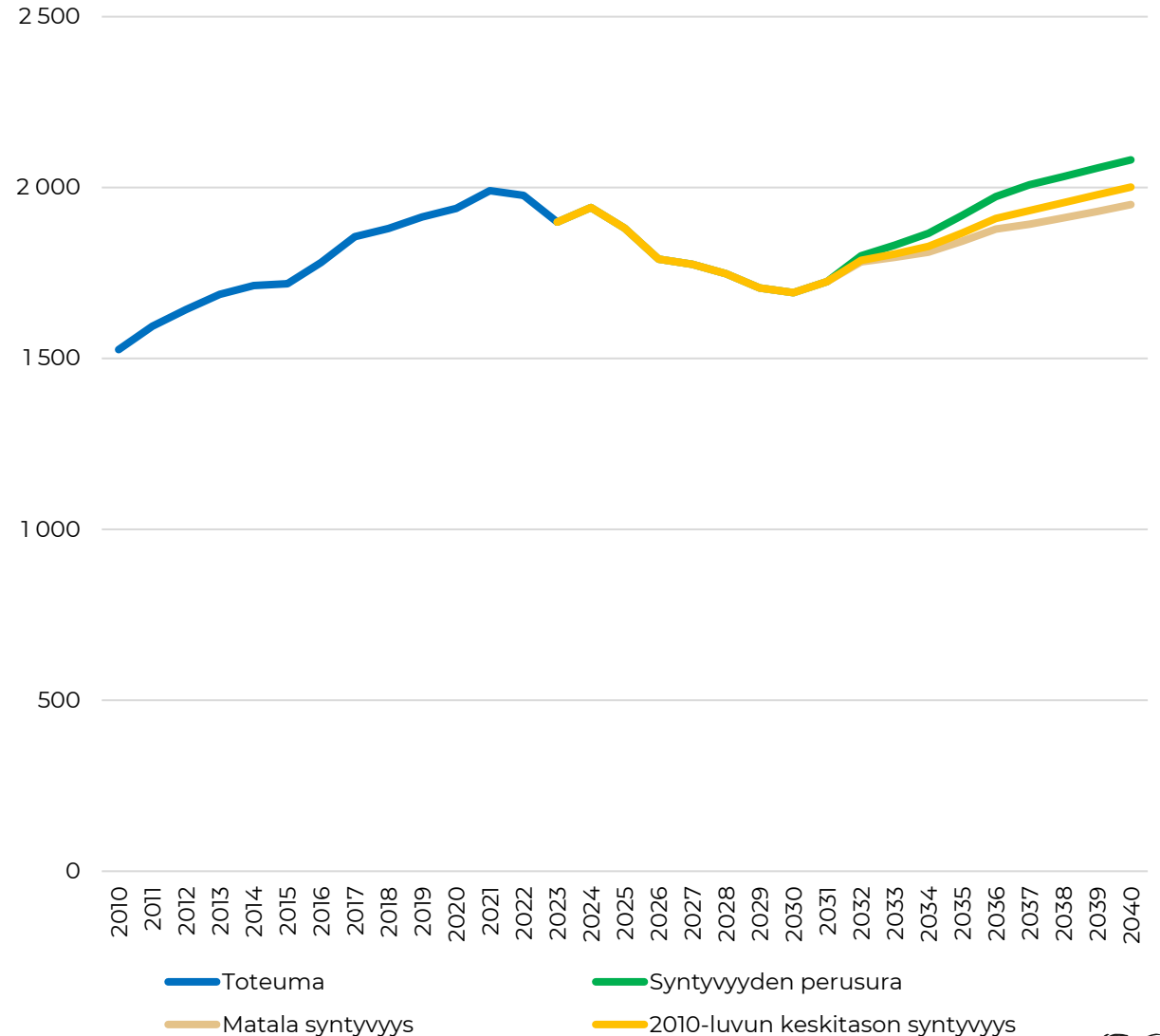
**Korkea maahanmuutto
-skenaario 2023—2030**

7–12-vuotiaiden ikäryhmän kehitys, Kempele

Kuviossa on kuvattu 7–12-vuotiaiden kehitystä vuosien 2010–2040 aikana.

- 7–12-vuotiaiden ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa hyvin voimakkaasti aiempien vuosien syntyvyys (7–12 vuotta sitten). Maan sisäisellä muuttoliikkeellä on myös kohtuullinen vaikutus ikäryhmän kehitykseen.
- Alakouluikäisten kasvoi Kempeleessä erittäin voimakkaasti: vuosien 2010–2023 aikana ikäryhmä kasvoi 373 henkilöllä eli 24,4 prosentilla. Kasvu on kuitenkin taittunut viime vuosien aikana, kun pieneneviä ikäkohortteja alkoi siirtyä 7–12-vuotiaiden ikäryhmään syntyvyyden laskun seurauksena.
- **2010-luvun syntyvyyden laskun seurauksena 7–12-vuotiaiden määrä laskee voimakkaasti 2020-luvun aikana.** Vuosien 2023–2030 aikana, jolloin kaikki jo syntyneet ikäkohortit siirtyvät 7–12-vuotiaiden ikäryhmään, ikäryhmä supistuu 206 henkilöllä (noin 11 prosentilla).
- **2030-luvulla 7–12-vuotiaiden ikäryhmän kehitys nojaa etenkin tulevaan syntyvyyteen.** Skenaariosta riippuen määrien ennakoidaan kasvavan 258 – 388 henkilöllä eli 15,2 – 22,9 prosentilla vuosien 2030–2040 aikana. Ennakoitu kehitys vaatii kuitenkin myös muuttovoittoja lapsiperheiden ryhmästä, joita ilman kehitys jää selvästi heikommaksi.
- **2030-luvun elpymisestä huolimatta Kempeleen alakouluikäisten määrä ei ylitä merkittävästi nykyistä vuosien 2023–2040 aikana.**

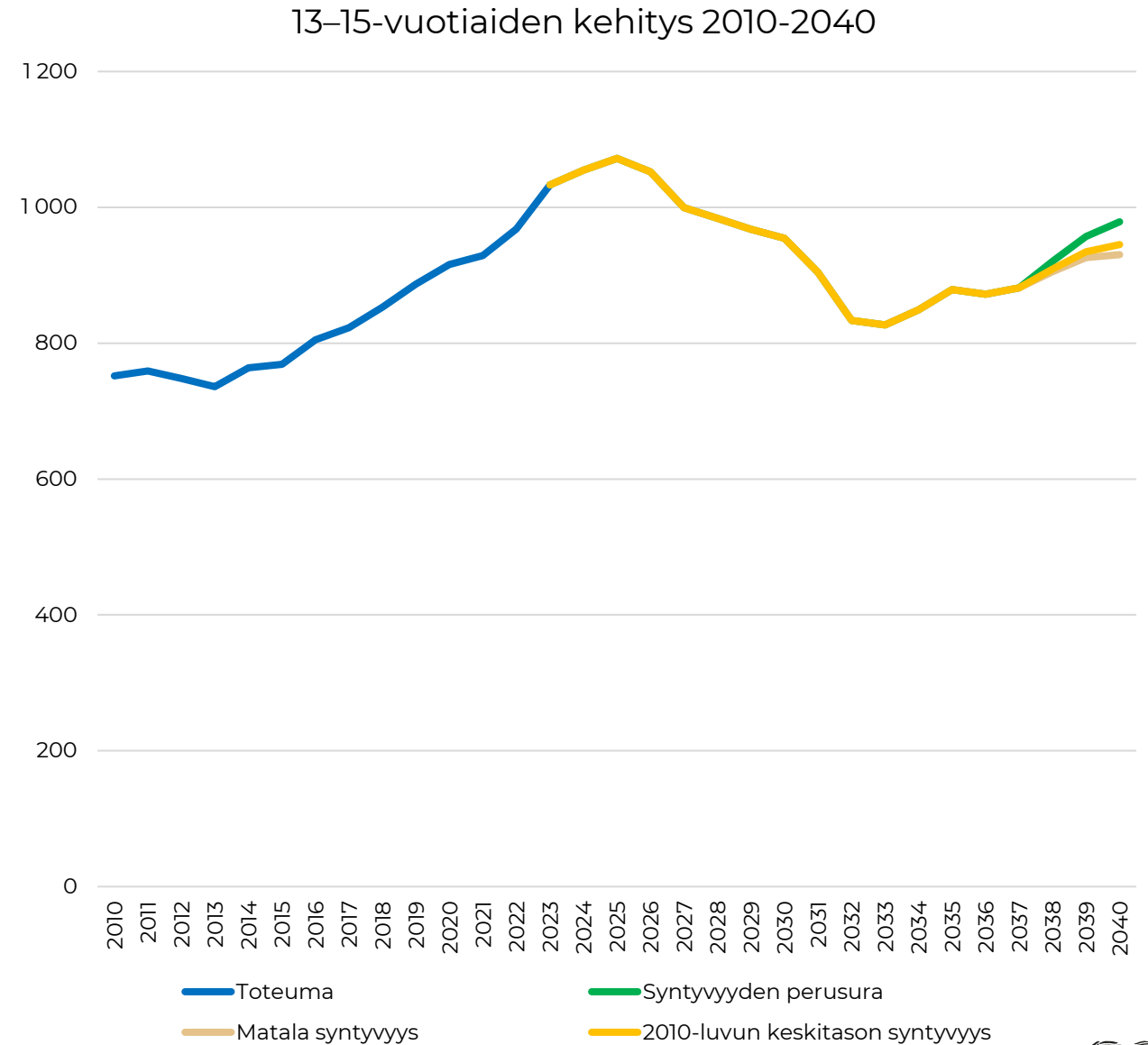
7–12-vuotiaiden kehitys 2010–2040

13–15-vuotiaiden ikäryhmän kehitys, Kempele

Kuviossa on kuvattu 13–15-vuotiaan väestön kehitystä vuosien 2010–2040 aikana.

- 13–15-vuotiaiden ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa pääasiassa aikaisempien vuosien syntyvyys (13–15-vuoden takaa). Kuitenkin myös maan sisäisen muuttoliikkeen vaikutus alkaa korostua ikäryhmässä.
- Yläkouluikäisten määrä laski maltillisesti 2010-luvun alussa, mutta on kasvanut tämän jälkeen erittäin voimakkaasti. Vuosien 2010–2023 aikana yläkouluikäisten määrä kasvoi Kempeleessä 281 henkilöllä eli 37,4 prosentilla.
- Yläkouluikäisten ikäryhmä kasvaa vielä 2020-luvun alkupuolella, mutta **2020-luvun loppupuolella 13–15-vuotiaiden määrä alkaa supistua** 2010-luvun laskeneen syntyvyyden takia. Vuonna 2036 viimeinen jo syntynyt ikäkohortti on 13-vuotias tai vanhempi: tällöin (vuosien 2023–2036 aikana) ikäryhmä on supistunut noin 161 henkilöllä eli 15,6 prosentilla.
- **Vuosien 2037–2040 aikana tuleva syntyvyys alkaa vaikuttamaan jo ikäryhmän kehitykseen.** Lähivuosien syntyvyydestä riippuen ikäryhmä elpyy noin 50 – 100 henkilöllä.

FCG.

Talouden painelaskelma

Laskennassa käytetyt tiedot ja tietoa painelaskelmasta

Painelaskelma:

- Käsitteellisesti painelaskelma perustuu trendiin ja siihen, että paine saadaan ulos olettaen, että mikään käyttäytymisessä ei muutu.
- Toiminnan muutokset huomioidaan eri vaihtoehtoissa
 - Eri skenaarioissa voidaan tarkastella esim. investointitasoa, korkoja ja sopeuttamiskeinoja
- **Trendi- tai painelaskelma ei ole ennuste.**

- Vuoden 2024 ja 2025 valtionosuudet VM:n uusimpien julkaisemien tietojen mukaisesti
- Vuoden 2023 toimintakate tilinpäätöksen mukaisesti
- Vuoden 2024 toimintakate tilinpäätösennusteen mukaisesti
- Vuoden 2025 toimintakate laskennallinen/talousarvioraamin mukaisesti
- Investointisuunnitelma 2024-2030 viranhaltijoiden arvion mukaisesti
- Verotulot Kuntaliiton uusimman veroennustekehikon mukaisesti ja jatkettu FCG:n veromallilla vuoteen 2030 saakka
- Väestöennusteena on käytetty MDI:n syksyn 2024 Kempeleelle laatimaa ennustetta
- Poistot laskennallisesti käyttöomaisuuden mukaan laskettuna
- Valtionosuudet FCG:n valtionosuusmallilla ja **nykyisellä lainsäädännöllä**, huomioiden sotesta ja TE-uudistuksesta aiheutuvat poikkeukselliset erät
- Lainojen keskikorkotason on arvioitu nousevan nykyisestä 1,7 prosentista vuoteen 2028 mennessä 2,5 prosenttiin, kun nykyiset kiinteän koron lainat korvautuvat uusilla

Käytetty väestöennuste, MDI 2024

VÄESTÖ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
0–5-vuotiaat	1 512	1 536	1 616	1 643	1 669	1 713	1 758	1 788	1 809	1 836	1 856	1 880
6 vuotiaat	307	269	240	291	295	275	280	304	307	310	315	320
7–12-vuotiaat	1 899	1 928	1 867	1 777	1 762	1 734	1 692	1 679	1 711	1 773	1 792	1 814
13–15-vuotiaat	1 033	1 046	1 063	1 043	991	975	959	945	895	824	818	840
16 vuotta täyttäneet	14 763	14 763	15 010	15 252	15 468	15 613	15 772	15 950	16 081	16 244	16 347	16 478
18–64-vuotiaat	10 860	10 839	10 968	11 045	11 133	11 212	11 301	11 417	11 457	11 531	11 577	11 690
Asukasluku yhteensä	19 514	19 542	19 796	20 005	20 184	20 311	20 461	20 665	20 803	20 988	21 128	21 333

Kempele, peruspaine

MDI:n ennuste ennakoi Kempeleelle hieman tilastokeskuksen tietoja hitaampaa kasvua. Kokonaisväestö n. 450 pienempi kuin tilastokeskuksen ennusteessa.

Hitaampi kasvu yhdistettynä suuriin investointeihin johtaisi vielä heikompaa taloustilanteeseen.

Kempele	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Asukasluku	19 116	19 300	19 581	19 825	20 046	20 250	20 439	20 613	20 771	20 922
Veroprosentti	20,50	20,50	7,86	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90
Toimintakate 1000 e	-103 353	-109 454	-60 500	-63 500	-69 457	-73 529	-77 684	-81 212	-84 833	-88 578
Toimintakatteen muutos 1000 e		-6 101	48 954	-3 000	-5 957	-4 072	-4 155	-3 528	-3 621	-3 745
...muutos %:ia		5,9 %	-44,7 %	5,0 %	9,4 %	5,9 %	5,7 %	4,5 %	4,5 %	4,4 %
Tuloverotulo 1000 e	71 454	75 765	37 081	35 933	37 523	39 496	40 936	42 392	43 865	45 370
Kiinteistövero 1000 e	4 047	4 706	5 021	5 204	5 306	5 411	5 519	5 628	5 739	5 853
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	5 353	5 967	4 225	3 900	4 187	4 274	4 402	4 534	4 670	4 810
Verotulot yhteensä 1000 e	80 854	86 437	46 327	45 037	47 016	49 181	50 856	52 554	54 275	56 033
Valtionosuudet 1000 e	30 457	33 742	21 408	22 692	25 678	26 608	26 840	26 701	27 314	27 686
...muutos 1000 e		3 285	-12 334	1 284	2 986	929	233	-139	613	372
...muutos %:ia		10,8 %	-36,6 %	6,0 %	13,2 %	3,6 %	0,9 %	-0,5 %	2,3 %	1,4 %
Verorahoitus yhteensä 1000 e	111 311	120 179	67 735	67 730	72 695	75 789	77 697	79 255	81 589	83 720
...muutos 1000 e		8 868	-52 444	-6	4 965	3 094	1 908	1 559	2 333	2 131
...muutos %:ia		8,0 %	-43,6 %	0,0 %	7,3 %	4,3 %	2,5 %	2,0 %	2,9 %	2,6 %
Käyttökate 1000 e	7 959	10 725	7 235	4 230	3 238	2 260	12	-1 957	-3 245	-4 858
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	-508	-475	-838	-1 327	-1 861	-2 473	-3 112	-3 779	-4 570	-5 500
Vuosikate 1000 e	7 451	10 250	6 397	2 903	1 376	-213	-3 099	-5 735	-7 815	-10 358
Poistot 1000 e	7 127	7 121	6 548	6 200	6 500	7 300	8 300	8 500	8 500	8 500
Satunnaiset tulot ja menot 1000 e	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yli-/alijäämä 1000 e	1 030	3 802	522	-2 627	-4 444	-7 513	-11 399	-14 235	-16 315	-18 858
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	12 405	16 207	16 729	14 102	9 658	2 145	-9 254	-23 490	-39 804	-58 662
Kumulatiivinen jäämä eur/as	649	840	854	711	482	106	-453	-1 140	-1 916	-2 804
Nettoinvestoinnit 1000 e	4 380	7 719	19 098	18 200	18 700	17 700	8 907	8 982	9 051	9 117
Lainakanta 1000 eur	68 985	66 611	82 028	99 408	118 814	139 399	153 838	170 953	190 152	212 011
Lainakanta eur/as	3 609	3 451	4 189	5 014	5 927	6 884	7 527	8 293	9 154	10 133

Kempeleen talouden paine vuoden 2025 raamin mukaisella toimintakatteella

Talousarvion laadinnan raami johtaa n. 5,6 miljoonan euron alijäämään ja lähes nollan euron vuosikatteeseen. Valtionosuudet ovat tippuneet lokakuun 2023 arviosta 2 miljoonalla eurolla.

Kun vuodelle 2026 mukaan lasketaan yhtiötettävien sote-kiinteistöjen mukana lähtevät nettotulot (1,1 miljoonaa), heikkenee talouden tilanne tulevina vuosina nopeasti.

Negatiivinen vuosikate johtaa tilanteeseen, jossa kaikki nettoinvestoinnit sekä vanhojen lainojen lyhennykset on katettava uudella lainalla.

Kempele	TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Asukasluku	19 514	19 542	19 796	20 005	20 184	20 311	20 461	20 665
Veroprosentti	7,86	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90
Toimintakate 1000 e	-59 038	-63 502	-68 794	-72 661	-75 171	-77 293	-79 411	-81 771
...josta sopeutus	0	0	0	0	0	0	0	0
... josta sotekiinteistöjen muutos				-1 132				
Toimintakatteen muutos 1000 e	50 416	-4 464	-5 292	-3 867	-2 510	-2 122	-2 119	-2 360
...muutos %:ia	-46,1 %	7,6 %	8,3 %	5,6 %	3,5 %	2,8 %	2,7 %	3,0 %
Tuloverotulo 1000 e	37 152	35 415	37 334	39 523	41 511	43 317	45 250	47 391
Kiinteistövero 1000 e	5 162	5 550	5 537	5 646	5 758	5 872	5 988	6 107
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	4 360	3 833	3 840	4 087	4 332	4 462	4 596	4 734
Verotulot yhteensä 1000 e	46 674	44 798	46 710	49 256	51 602	53 651	55 835	58 232
Valtionosuudet 1000 e	21 511	22 350	23 667	24 667	25 758	27 001	27 203	27 891
...muutos 1000 e	-12 231	840	1 317	999	1 091	1 243	202	687
...muutos %:ia	-36,2 %	3,9 %	5,9 %	4,2 %	4,4 %	4,8 %	0,7 %	2,5 %
Verorahoitus yhteensä 1000 e	68 185	67 148	70 378	73 922	77 360	80 652	83 038	86 123
...muutos 1000 e	-51 994	-1 037	3 230	3 544	3 438	3 292	2 386	3 085
...muutos %:ia	-43,3 %	-1,5 %	4,8 %	5,0 %	4,7 %	4,3 %	3,0 %	3,7 %
Käyttökate 1000 e	9 147	3 646	1 584	1 261	2 189	3 360	3 627	4 352
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	-608	-1 200	-1 550	-2 130	-2 913	-3 828	-4 478	-5 135
Vuosikate 1000 e	8 538	2 446	34	-869	-724	-468	-852	-783
Poistot 1000 e	6 647	6 200	6 367	7 048	7 555	8 079	8 655	9 260
Yli-/alijäämä 1000 e	2 564	-3 084	-5 663	-7 246	-7 609	-7 877	-8 836	-9 373
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	18 772	15 688	10 024	2 778	-4 831	-12 708	-21 544	-30 917
Kumulatiivinen jäämä eur/as	962	803	506	139	-239	-626	-1 053	-1 496
Nettoinvestoinnit 1000 e	16 305	16 592	23 660	18 300	20 327	22 127	23 410	22 250
Lainakanta 1000 eur	75 107	91 335	117 496	139 519	163 220	188 474	215 291	240 975
Lainakanta eur/as	3 849	4 674	5 935	6 974	8 087	9 279	10 522	11 661

Kriisikuntakriteerit ja niiden arviointi edellisen sivun tietojen pohjalta:

Riittää yksinään: Asukasta kohden laskettu kertynyt **alijäämä** on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa tai

Tai nämä kaikki nämä täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:

- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja **vuokravastuiden** määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (vuoden 2023 taso)
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Konsernin kriisimittarit	TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Peruskunnan alijäämä	18 772	15 688	10 024	2 778	-4 831	-12 708	-21 544	-30 917
..alijäämää 4 peräkkäisenä vuonna	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin alijäämä eur/as	1 405	1 228	932	565	187	-197	-621	-1 064
...500 eur/as ja 1000 eur/as	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Täyttyy
Konsernivuositote / poistot	122,0 %	57,0 %	27,1 %	15,1 %	15,8 %	17,5 %	13,0 %	12,9 %
Kunnan veroprosentti	7,86	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90	7,90
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	5 233	7 281	8 506	9 507	10 579	11 715	12 917	14 051
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	0,86	0,39	0,22	0,18	0,19	0,20	0,19	0,19
Konsernivuositote / poistot	Ei täyty	Ei täyty	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Kunnan veroprosentti	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Täyttyy
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	Ei täyty	Ei täyty*	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Montako	0	0	2	2	2	2	2	3

Kempeleen talouden paine vuoden 2025 raamin mukaisella toimintakatteella ja yhden prosenttiyksikön veronkorotuksella

Veroprosentin nosto yksinään ei riitä kunnan talouden korjaamiseen. Vuosikate ei kuin pienen osan investoinneista, jolloin velkaantuminen kiihtyy. Suuret investoinnit nostavat myös rahoitusmenoja ja poistoja, jolloin tilikauden alijäämät kasvavat merkittävästi vaikka käyttökate pysyy kohtuullisella tasolla.

Kempele								
	TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Asukasluku	19 514	19 542	19 796	20 005	20 184	20 311	20 461	20 665
Veroprosentti	7,86	7,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Toimintakate 1000 e	-59 038	-63 502	-68 794	-72 661	-75 171	-77 293	-79 411	-81 771
...josta sopeutus	0	0	0	0	0	0	0	0
... josta sotekiinteistöjen muutos				-1 132				
Toimintakatteen muutos 1000 e	50 416	-4 464	-5 292	-3 867	-2 510	-2 122	-2 119	-2 360
...muutos %:ia	-46,1 %	7,6 %	8,3 %	5,6 %	3,5 %	2,8 %	2,7 %	3,0 %
Tuloverotulo 1000 e	37 152	35 415	42 060	44 525	46 766	48 800	50 978	53 390
Kiinteistövero 1000 e	5 162	5 550	5 537	5 646	5 758	5 872	5 988	6 107
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	4 360	3 833	3 840	4 087	4 332	4 462	4 596	4 734
Verotulot yhteensä 1000 e	46 674	44 798	51 436	54 258	56 856	59 134	61 563	64 231
Valtionosuudet 1000 e	21 511	22 350	23 667	24 667	25 758	27 001	27 203	27 891
...muutos 1000 e	-12 231	840	1 317	999	1 091	1 243	202	687
...muutos %:ia	-36,2 %	3,9 %	5,9 %	4,2 %	4,4 %	4,8 %	0,7 %	2,5 %
Verorahoitus yhteensä 1000 e	68 185	67 148	75 104	78 925	82 614	86 135	88 766	92 122
...muutos 1000 e	-51 994	-1 037	7 956	3 821	3 689	3 521	2 631	3 356
...muutos %:ia	-43,3 %	-1,5 %	11,8 %	5,1 %	4,7 %	4,3 %	3,1 %	3,8 %
Käyttökate 1000 e	9 147	3 646	6 310	6 264	7 444	8 843	9 355	10 351
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	-608	-1 200	-1 550	-2 130	-2 779	-3 529	-4 031	-4 527
Vuosikate 1000 e	8 538	2 446	4 760	4 134	4 665	5 314	5 324	5 824
Poistot 1000 e	6 647	6 200	6 367	7 048	7 555	8 079	8 655	9 260
Yli-/alijäämä 1000 e	2 564	-3 084	-937	-2 243	-2 221	-2 095	-2 661	-2 766
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	18 772	15 688	14 750	12 507	10 286	8 191	5 530	2 764
Kumulatiivinen jäämä eur/as	962	803	745	625	510	403	270	134
Nettoinvestoinnit 1000 e	16 305	16 592	23 660	18 300	20 327	22 127	23 410	22 250
Lainakanta 1000 eur	75 107	91 335	112 770	129 790	148 103	167 575	188 217	207 294
Lainakanta eur/as	3 849	4 674	5 697	6 488	7 338	8 251	9 199	10 031

Kriisikuntakriteerit ja niiden arviointi edellisen sivun tietojen pohjalta:

Riittää yksinään: Aukasta kohden laskettu kertynyt **alijäämä** on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa tai

Tai nämä kaikki nämä täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:

- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja **vuokravastuiden** määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (vuoden 2023 taso)
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Konsernin kriisimittarit	TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Peruskunnan alijäämä	18 772	15 688	14 750	12 507	10 286	8 191	5 530	2 764
..alijäämää 4 peräkkäisenä vuonna	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin alijäämä eur/as	1 405	1 228	1 167	1 045	927	817	683	546
...500 eur/as ja 1000 eur/as	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernivuositote / poistot	122,0 %	57,0 %	83,4 %	70,3 %	72,1 %	74,8 %	70,8 %	71,5 %
Kunnan veroprosentti	7,86	7,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	5 233	7 281	8 270	9 027	9 839	10 701	11 613	12 441
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	0,86	0,39	0,47	0,41	0,41	0,41	0,39	0,38
Konsernivuositote / poistot	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Kunnan veroprosentti	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	Ei täyty	Ei täyty*	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Montako	0	0	1	1	2	2	2	2

Mitä tapahtuu jos toimintakatteen kehitys saadaan alle kahteen prosenttiin vuodessa ja veronkorotus tehdään

Jos toimintakatteen kehitys saadaan vuosikymmenen lopulla laskettua alle kahteen prosenttiin, voi vuosikate nousta hitaasti kohti kymmentä miljoonaa euroa. Tämäkään ei riitä kuin osaan nettoinvestoinneista

Kempele	TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Asukasluku	19 514	19 542	19 796	20 005	20 184	20 311	20 461	20 665
Veroprosentti	7,86	7,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Toimintakate 1000 e	-59 038	-63 502	-68 794	-71 973	-73 739	-75 083	-76 391	-77 897
...josta sopeutus	0	0	0	0	0	0	0	0
... josta sotekiinteistöjen muutos				-1 132				
Toimintakatteen muutos 1000 e	50 416	-4 464	-5 292	-3 179	-1 766	-1 344	-1 307	-1 506
...muutos %:ia	-46,1 %	7,6 %	8,3 %	4,6 %	2,5 %	1,8 %	1,7 %	2,0 %
Tuloverotulo 1000 e	37 152	35 415	42 060	44 525	46 766	48 800	50 978	53 390
Kiinteistövero 1000 e	5 162	5 550	5 537	5 646	5 758	5 872	5 988	6 107
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	4 360	3 833	3 840	4 087	4 332	4 462	4 596	4 734
Verotulot yhteensä 1000 e	46 674	44 798	51 436	54 258	56 856	59 134	61 563	64 231
Valtionosuudet 1000 e	21 511	22 350	23 667	24 667	25 758	27 001	27 203	27 891
...muutos 1000 e	-12 231	840	1 317	999	1 091	1 243	202	687
...muutos %:ia	-36,2 %	3,9 %	5,9 %	4,2 %	4,4 %	4,8 %	0,7 %	2,5 %
Verorahoitus yhteensä 1000 e	68 185	67 148	75 104	78 925	82 614	86 135	88 766	92 122
...muutos 1000 e	-51 994	-1 037	7 956	3 821	3 689	3 521	2 631	3 356
...muutos %:ia	-43,3 %	-1,5 %	11,8 %	5,1 %	4,7 %	4,3 %	3,1 %	3,8 %
Käyttökate 1000 e	9 147	3 646	6 310	6 952	8 875	11 052	12 375	14 225
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	-608	-1 200	-1 550	-2 130	-2 754	-3 454	-3 887	-4 293
Vuosikate 1000 e	8 538	2 446	4 760	4 822	6 121	7 598	8 488	9 932
Poistot 1000 e	6 647	6 200	6 367	7 048	7 555	8 079	8 655	9 260
Yli-/alijäämä 1000 e	2 564	-3 084	-937	-1 555	-764	189	503	1 342
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	18 772	15 688	14 750	13 195	12 431	12 620	13 123	14 465
Kumulatiivinen jäämä eur/as	962	803	745	660	616	621	641	700
Nettoinvestoinnit 1000 e	16 305	16 592	23 660	18 300	20 327	22 127	23 410	22 250
Lainakanta 1000 eur	75 107	91 335	112 770	129 102	145 958	163 146	180 624	195 593
Lainakanta eur/as	3 849	4 674	5 697	6 453	7 231	8 032	8 828	9 465

Kriisikuntakriteerit ja niiden arviointi edellisen sivun tietojen pohjalta:

Riittää yksinään: Aukasta kohden laskettu kertynyt **alijäämä** on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa tai

Tai nämä kaikki nämä täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:

- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja **vuokravastuiden** määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (vuoden 2023 taso)
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

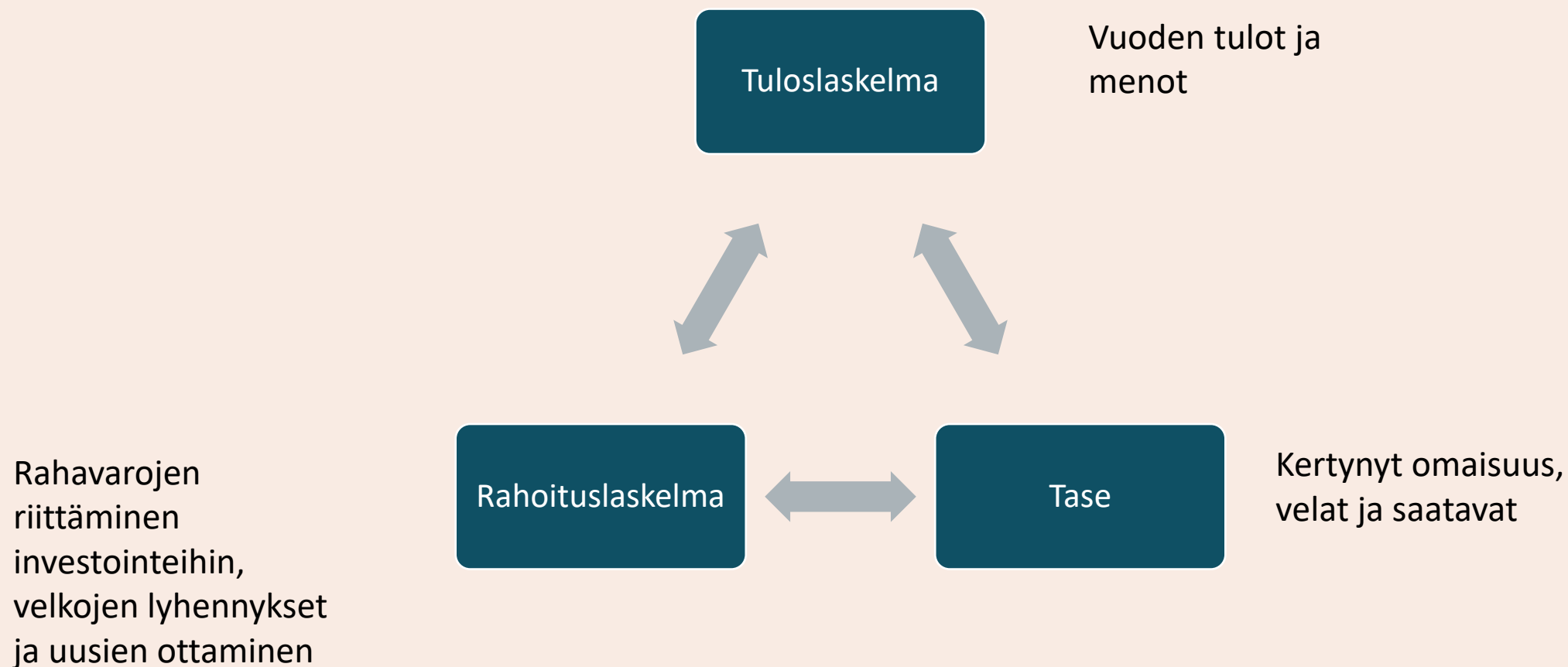
Konsernin kriisimittarit	TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Peruskunnan alijäämä	18 772	15 688	14 750	13 195	12 431	12 620	13 123	14 465
..alijäämää 4 peräkkäisenä vuonna	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin alijäämä eur/as	1 405	1 228	1 167	1 079	1 032	1 032	1 048	1 105
...500 eur/as ja 1000 eur/as	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernivuositote / poistot	122,0 %	57,0 %	83,4 %	77,9 %	87,3 %	97,4 %	100,5 %	107,9 %
Kunnan veroprosentti	7,86	7,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	5 233	7 281	8 270	8 993	9 734	10 486	11 248	11 882
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	0,86	0,39	0,47	0,44	0,47	0,50	0,50	0,52
Konsernivuositote / poistot	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty	Ei täyty
Kunnan veroprosentti	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	Ei täyty	Ei täyty*	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Montako	0	0	1	1	1	1	1	1

Mitä tapahtuu jos toimintakatteen kehitys saadaan alle kahteen prosenttiin vuodessa, veronkorotus tehdään ja investoinneista karsitaan 7 miljoonaa euroa vuodessa vuodesta 2026 alkaen

Lainakanta kasvaa merkittävästi vuosien 2023-2026 välissä, mutta sen jälkeen kasvu hidastuisi noin +10 miljoonaan per vuosi.

Kempele	TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Asukasluku	19 514	19 542	19 796	20 005	20 184	20 311	20 461	20 665
Veroprosentti	7,86	7,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Toimintakate 1000 e	-59 038	-63 502	-68 794	-71 973	-73 739	-75 083	-76 391	-77 897
...josta sopeutus	0	0	0	0	0	0	0	0
... josta sotekiinteistöjen muutos				-1 132				
Toimintakatteen muutos 1000 e	50 416	-4 464	-5 292	-3 179	-1 766	-1 344	-1 307	-1 506
...muutos %:ia	-46,1 %	7,6 %	8,3 %	4,6 %	2,5 %	1,8 %	1,7 %	2,0 %
Tuloerotulo 1000 e	37 152	35 415	42 060	44 525	46 766	48 800	50 978	53 390
Kiinteistövero 1000 e	5 162	5 550	5 537	5 646	5 758	5 872	5 988	6 107
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	4 360	3 833	3 840	4 087	4 332	4 462	4 596	4 734
Verotulot yhteensä 1000 e	46 674	44 798	51 436	54 258	56 856	59 134	61 563	64 231
Valtionosuudet 1000 e	21 511	22 350	23 667	24 667	25 758	27 001	27 203	27 891
...muutos 1000 e	-12 231	840	1 317	999	1 091	1 243	202	687
...muutos %:ia	-36,2 %	3,9 %	5,9 %	4,2 %	4,4 %	4,8 %	0,7 %	2,5 %
Verorahoitus yhteensä 1000 e	68 185	67 148	75 104	78 925	82 614	86 135	88 766	92 122
...muutos 1000 e	-51 994	-1 037	7 956	3 821	3 689	3 521	2 631	3 356
...muutos %:ia	-43,3 %	-1,5 %	11,8 %	5,1 %	4,7 %	4,3 %	3,1 %	3,8 %
Käyttökate 1000 e	9 147	3 646	6 310	6 952	8 875	11 052	12 375	14 225
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	-608	-1 200	-1 550	-2 130	-2 584	-3 080	-3 324	-3 536
Vuosikate 1000 e	8 538	2 446	4 760	4 822	6 291	7 972	9 052	10 689
Poistot 1000 e	6 647	6 200	6 367	7 048	7 268	7 517	7 829	8 181
Yli-/alijäämä 1000 e	2 564	-3 084	-937	-1 555	-307	1 125	1 893	3 178
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	18 772	15 688	14 750	13 195	12 888	14 013	15 906	19 085
Kumulatiivinen jäämä eur/as	962	803	745	660	639	690	777	924
Nettoinvestoinnit 1000 e	16 305	16 592	23 660	11 300	13 327	15 127	16 410	15 250
Lainakanta 1000 eur	75 107	91 335	112 770	122 102	131 788	141 496	151 284	158 509
Lainakanta eur/as	3 849	4 674	5 697	6 104	6 529	6 967	7 394	7 670

Kuntatalouden yksinkertaistettu kolminaisuus. Pelkkä tilikauden tulos ei kerro kaikkea terveestä taloudesta

Missä ajassa tasapainottaminen tulee tehdä?

- Kuntalaki 110 § *Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.*
 - Kun tuloslaskelma on tasapainossa, kunta pystyy kattamaan omilla toimintatuloillaan, verotuloillaan, valtionosuuksilla, rahoitustuotoilla ja satunnaisilla tuloillaan vastaavat menot – tuloslaskelman tulos on samalla positiivinen ja tilinpäätösjärjestelyjen jälkeen ylijäämäinen.
 - Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan huomioida talousarvion laadintavuoden **taseeseen kertyväksi arvioitu (kumulatiivinen) ylijäämä**
 - Taloussuunnitelma voi siten olla alijäämäinen, mutta enintään niin paljon kuin laadintavuoden lopussa arvioidaan kertyvän ylijäämää
 - Ylijäämää 2024 lopussa arvion mukaan 16 miljoonaa euroa, vuosina 2025-2027 alijäämää saisi kertyä korkeintaan tämän verran
 - Jos alijäämää kertyisi suunnitelmavuosina 16 miljoonaa euroa, vuosi 2028 ei enää voi olla alijäämäinen (esim. vuoden 2026 taloussuunnitelmassa)
 - Huom: Lisäksi huomioitava taseessa olevat mahdolliset vapaaehtoiset varaukset ja poistoerot
- Kuntalaki 110 § *Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.*
 - Eli kumulatiivisesti alijäämäinen 2024 tilinpäätös vahvistetaan 2025 → seuraavan vuoden alusta lukien neljän vuoden aikana 2026, 2027, 2028 ja 2029.
- Konsernin alijäämän vaikutus arviointikriteeriin:
 - Jos kunta tekee tilinpäätösvuonna ja viitenä seuraavana vuonna alijäämäisen tuloksen; tai jos konsernin alijäämä on tilinpäätösvuonna vähintään 500 euroa/ asukas ja seuraavana vuonna 1 000 euroa/asukas, kunta joutuu arviointimenettelyyn
- **Mutta**, huomattava myös rahoituksen kantokyky. Jos toimintakate ei riitä investointeihin ja lainanlyhennyksiin, velkamäärä kasvaa, korkomenot nousevat ja myös vuoden aikana talouden tilanne heikkenee.

FCG.

Käyttötalous palveluittain

Tärkeimpiä nostoja, koko materiaali toimitettu kuntaan erikseen

Opetustoimi ja varhaiskasvatus

Nettokäyttökustannus per lapsi/opiskelija	Kempele	Raisio	Lempäälä	Pirkkala	Vihti	Laukaa	Liminka	Koko maa	Kuntatyyppi
Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio									
Varhaiskasvatus	10 095	11 573	10 296	10 928	11 095	9 271	8 162	11 062	10 600
Esiopetus	9 326	3 467	11 565	9 091	7 744	8 985	10 103	8 735	9 869
Perusopetus ja ap-ip-toiminta	10 459	10 523	10 103	10 712	11 214	10 507	9 095	11 359	11 440
Vaka + esiopetus + perusopetus per 0-15-v	10 928	11 162	10 823	11 368	11 640	10 573	9 379	11 757	11 732
Lukiokoulutus	7 432	8 840	8 515	8 428	8 672	9 845	7 789	9 612	9 386

- Varhaiskasvatuksen jakajana on 0–6-vuotiaat kuntalaiset. Perusopetuksen jakajana on 7–15-vuotiaat kuntalaiset.
- Esiopetuksen jakajana on esiopetuksen oppilaat kunnassa. Tietojen lähde on Tilastokeskus.
- Lukiokoulutuksen jakajana on opiskelijat kunnan ylläpitämissä lukioissa. Tietojen lähde on opetushallituksen valtiosuusraportit.

Kempele							
Varhaiskasvatus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Δ 2018–2023
Käyttökulut (1000 €)	15 401	15 290	14 264	14 418	17 327	20 155	31 %
Käyttötulot (1000 €)	1 440	1 746	1 334	1 428	1 680	1 791	24 %
Nettokäyttökulut (1000€)	13 961	13 544	12 930	12 990	15 647	18 363	32 %
0-6-vuotiaat kunnassa	1 874	1 880	1 942	1 902	1 837	1 819	-3 %
Nettokäyttökulut per lapsi	7 450	7 204	6 658	6 830	8 518	10 095	36 %
Kuntatyyppi	6 960	7 625	7 817	8 644	9 260	10 600	52 %
Koko maa	7 345	7 948	8 178	8 768	9 577	11 062	51 %
Erotus (1000 €)							
kuntatyyppiin	918	-791	-2 250	-3 451	-1 364	-918	-200 %
koko maahan	196	-1 398	-2 952	-3 686	-1 946	-1 758	-997 %

Varhaiskasvatus, nettokäyttökustannus per							
0–6-vuotiaat	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Δ 2018–2023
Kempele	7 450	7 204	6 658	6 830	8 518	10 095	36 %
Raisio	7 205	8 257	8 224	8 799	9 756	11 573	61 %
Lempäälä	5 941	7 065	7 309	7 876	8 801	10 296	73 %
Pirkkala	7 829	8 311	8 253	8 590	9 289	10 928	40 %
Vihti	7 802	8 449	8 852	9 029	9 471	11 095	42 %
Laukaa	5 862	6 229	6 416	7 175	8 022	9 271	58 %
Liminka	5 230	5 929	5 843	6 184	6 467	8 162	56 %

- Vuoden 2018 tasoon peilaten:
- 0–6-vuotiaiden määrä on pienentynyt 3 %
- Nettokäyttökulut ovat kasvaneet 32 %
- **Yksikkökustannus on kasvanut 36 %.**
- Erotus-rivit kuvaavat, mikä ero olisi kokonaiskustannuksissa, jos palvelun yksikkökustannus vastaisi kuntatyyppin keskiarvoa tai koko maan keskitasoa.
- Jos yksikkökustannus vastaisi kuntatyyppin keskiarvoa, varhaiskasvatuksen kulut olisivat noin 918 000 euroa suuremmat.

Osallistuminen varhaiskasvatukseen

Osallistuminen varhaiskasvatukseen	Kempele	Raisio	Lempäälä	Pirkkala	Vihti	Laukaa	Liminka	Koko maa
0-2-vuotiaita	736	704	822	615	731	546	418	139076
0-2-vuotiaita lapsia varhaiskasvatuksessa	312	267	327	297	312	240	147	56 340
Osallistumisaste, 0-2-vuotiaat	42 %	38 %	40 %	48 %	43 %	44 %	35 %	41 %
3-5-vuotiaita	776	683	869	630	792	657	531	144 766
3-5-vuotiaita lapsia varhaiskasvatuksessa	702	540	771	618	732	582	417	131 190
Osallistumisaste, 3-5-vuotiaat	90 %	79 %	89 %	98 %	92 %	89 %	79 %	91 %
6-vuotiaita	307	268	297	258	316	219	195	52 740
6-vuotiaita lapsia varhaiskasvatuksessa	258	246	9	0	297	180	144	43 659
Osallistumisaste	84 %	92 %	3 %	0 %	94 %	82 %	74 %	83 %
0-6-vuotiaiden osallistumisaste yhteensä:	70 %	64 %	56 %	61 %	73 %	70 %	62 %	69 %

- Taulukko kuvaa varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärää 31.12.2023.
- Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärien lähde: Vipunen

7-15-vuotiaat kunnassa	2 932	2 492	3 475	2 677	3 410	2 862	2 102	554 055	32 365
Perusopetus ja ap-ip-toiminta, euroa per lapsi Kempele Raisio	Lempäälä	Pirkkala	Vihti	Laukaa	Liminka	Koko maa	Kuntatyyppi		
Ulkoiset toimintakulut:									
Henkilöstökulut	6 603	7 002	5 906	6 474	6 381	6 194	5 841	6 404	6 876
Asiakaspalvelujen ostot	299	844	353	387	349	254	113	719	512
Muiden palvelujen ostot	293	500	538	430	747	750	499	1 045	996
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	224	293	244	242	270	220	265	292	273
Avustukset	1	0	4	16	5	1	0	51	7
Vuokrakulut	3	76	189	106	60	77	43	124	281
Muut kulut	15	15	9	3	12	15	21	16	15
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	7 436	8 730	7 244	7 658	7 826	7 511	6 782	8 650	8 961
Sisäiset toimintakulut:									
Sisäiset palvelujen ostot	1 219	1 036	654	937	1 074	0	1 055	704	916
Sisäiset vuokrat	1 900	1 450	2 414	2 039	2 539	0	991	1 710	1 669
Sisäiset toimintakulut yhteensä	3 119	2 486	3 068	2 976	3 613	3 119	2 045	2 868	2 726
Poistot ja arvonalentumiset	164	11	0	56	3	196	117	151	113
Vyörytyskulut	276	493	374	535	516	451	562	479	449
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	10 995	11 720	10 686	11 225	11 958	11 277	9 507	12 148	12 249
Ulkoiset toimintatuotot:									
Myyntituotot	294	501	298	113	383	349	166	339	354
Maksutuotot	70	95	120	166	51	124	40	58	76
Tuet ja avustukset	71	412	99	232	309	286	204	301	318
Vuokratuotot	14	0	27	0	0	0	1	8	6
Muut tuotot	9	181	1	2	0	10	2	14	24
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	458	1 189	544	513	744	770	412	721	779
Sisäiset toimintatuotot	0	8	0	0	0	0	0	28	9
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	15	2
Vyörytystuotot	78	0	39	0	0	0	0	25	19
Käyttötuotot yhteensä (sis + ulk)	536	1 197	583	513	744	770	412	788	809
Nettokäyttökustannus	10 459	10 523	10 103	10 712	11 214	10 507	9 095	11 359	11 440

Perusopetus

- Kustannuksissa jakajana on ikäryhmän (7–15-v) koko.
- Muissa kunnissa koulua käyvien lasten kotikuntakorvauksen kulut näkyvät asiakaspalveluiden ostoissa ja kotikuntakorvauksen tuotot myyntituotoissa, kun kunnassa koulua käy toisen kunnan lapsia.
- Sisältää tehtäväluokat Perusopetus ja Aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetus, 2018–2023

Kempele							
Perusopetus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Δ 2018–2023
Käyttökulut (1000 €)	19 885	24 094	25 439	26 970	29 115	32 238	62 %
Käyttötuotot (1000 €)	776	867	986	1 288	1 310	1 573	103 %
Nettokäyttökulut (1000€)	19 109	23 227	24 453	25 682	27 805	30 666	60 %
7-15-vuotiaat	2 733	2 801	2 855	2 920	2 945	2 932	7 %
Nettokäyttökulut per oppilas	6 992	8 292	8 565	8 795	9 441	10 459	50 %
Kuntatyyppi	8 790	9 171	9 358	9 943	10 407	11 706	33 %
Koko maa	9 433	9 799	9 834	10 288	10 771	11 995	27 %
Erotus (1000 €)							
kuntatyyppiin	-4 914	-2 462	-2 264	-3 351	-2 844	-3 656	-26 %
koko maahan	-6 673	-4 220	-3 624	-4 358	-3 915	-4 504	-33 %

Perusopetus, nettokäyttökustannus per 7-15-vuotiaat							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Δ 2018–2023
Kempele	6 992	8 292	8 565	8 795	9 441	10 459	50 %
Raisio	8 431	8 493	8 334	8 544	9 127	10 523	25 %
Lempäälä	7 652	7 858	7 790	8 279	9 362	10 103	32 %
Pirkkala	8 293	8 841	9 391	9 664	10 187	10 712	29 %
Vihti	8 743	9 001	9 058	9 332	9 948	11 214	28 %
Laukaa	8 472	8 851	8 629	9 534	9 640	10 507	24 %
Liminka	6 832	6 956	6 657	7 812	7 658	9 095	33 %

	Kempele Raisio		Lempäälä Pirkkala		Vihti	Laukaa	Liminka	Koko maa	Kuntatyyppi
Lukio-opiskelijoita	460	426	425	250	533	271	307	87 368	4 400
1000 €									
OKM valtionosuus lukiolle , 1000 €	3 316	3 073	3 066	1 802	3 842	1 956	2 202	671 604	31 959
Lukion nettokäyttökustannus, 1000 €	3 418	3 767	3 619	2 106	4 620	2 670	2 388	839 783	41 296
Kunnan oma panostus, 1000 €	101	694	554	304	778	714	187	168 178	9 337
€/opiskelija	Kempele Raisio		Lempäälä Pirkkala		Vihti	Laukaa	Liminka	Koko maa	Kuntatyyppi
OKM valtionosuus lukiolle , €/opiskelija	7 212	7 212	7 212	7 212	7 212	7 212	7 180	7 687	7 263
Lukion nettokäyttökustannus, €/opiskelija	7 432	8 840	8 515	8 428	8 672	9 845	7 789	9 612	9 386
Kunnan oma panostus, €/opiskelija	220	1 628	1 303	1 216	1 460	2 633	608	1 925	2 122
OKM vos, % nettokäyttökustannuksesta	97 %	82 %	85 %	86 %	83 %	73 %	92 %	80 %	77 %
Omarahoitusosuus lukio, 1000 €	-1 780	-2 310	-2 250	-1 881	-2 722	-1 749	-951	-513 716	-29 684

- Osa lukiokoulutuksen kuluista katetaan OKM:n valtionosuuksilla. Kaikki kunnat osallistuvat lukiokoulutuksen rahoittamiseen omarahoitusosuuden kautta, jota kaikki kunnat maksoivat vuonna 2022 noin 90 €/as. Lukiokoulutusta järjestävät kunnat ja muut tahot, kuten kuntayhtymät tai säätiöt, saavat valtionosuutta lukion kustannusten kattamiseksi.
- Kunnan oma panostus on nettokäyttökustannuksen ja valtionosuuden erotus. Tunnusluku kuvaa kunnan maksettavaksi jääviä kuluja lukiokoulutuksesta.

Muut opetus- ja kulttuuripalvelut

Nettokäyttökustannus per asukas	Kempele	Raisio	Lempäälä	Pirkkala	Vihti	Laukaa	Liminka	Koko maa	Kuntatyö
Muut opetuspalvelut, kulttuuripalvelut ja vapaa-aika									
Kansalaisopistot	37	19	11	11	12	28	20	27	31
Taiteen perusopetus yhteensä	0	0	1	0	7	4	42	16	35
Muu opetustoiminta	0	-0	3	0	0	2	0	2	1
Kirjastot	43	56	92	60	60	56	59	66	62
Liikunta ja ulkoilu	79	131	121	96	49	84	204	146	168
Nuorisotoiminta	20	42	62	33	27	38	41	41	38
Kulttuuripalvelut	10	27	17	23	34	3	15	88	60
Yhteensä:	190	276	306	222	188	214	379	385	396
Euroa per asukas:									
OKM:n kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden valtionosuudet yhteensä	25	26	5	5	7	21	54	36	55
Kunnan rahoitus	165	250	300	217	181	193	325	349	341
OKM vos, % nettokäyttökustannuksesta	13 %	9 %	2 %	2 %	4 %	10 %	14 %	9 %	14 %

FCG.

Kiitos!

Jussi Sallinen

Johtava konsultti

jussi.sallinen@fcg.fi

041 730 8108

www.fcg.fi